SKOLAGPT.CZ

Příručka promptování

pro učitele základních škol

Jak efektivně zadávat úkoly umělé inteligenci

1 Co je promptování a proč na něm záleží

Prompt je zadání, které dáváte umělé inteligenci. Je to jako zadat úkol žákovi – čím přesněji řeknete, co chcete, tím lepší výsledek dostanete.

Dobrý prompt vám ušetří čas, protože nemusíte opakovat dotazy. Dostanete přesnější výsledky, které můžete rovnou použít v praxi. A co je nejdůležitější – naučíte se z AI vytáhnout přesně to, co potřebujete.

Kvalita vašeho zadání = kvalita odpovědi AI

2 Základní principy dobrého promptu

Jasnost a specifičnost

Buďte konkrétní. Řekněte AI přesně co chcete – ročník, téma, počet, formát, délku.

✕ Vágní

```
"Dej mi tipy na výuku dějepisu."
```

✓ Konkrétní

```
"Navrhni 3 aktivizační aktivity pro 7. ročník na téma husitství, každá max 15 minut, s využitím skupinové práce."
```

Kontext a pozadí

Čím víc kontextu poskytnete, tím relevantnější odpověď dostanete. Řekněte, kdo jste, pro koho je výstup, jaký je cíl.

✕ Vágní

```
"Napiš test z matematiky."
```

✓ Konkrétní

```
"Napiš test z matematiky pro 5. ročník, téma zlomky, 10 příkladů, obtížnost střední, formát A4 na tisk."
```

Jeden úkol = jeden prompt

Neptejte se na 5 věcí najednou. AI se může „ztratit", když jí dáte příliš mnoho najednou. Ptejte se postupně a na každý dotaz navažte dalším.

> **TIP:** Představte si, že mluvíte s kolegou – dáte mu jeden úkol, počkáte na výsledek, a pak zadáte další.

Strukturování promptu

Použijte číslování, odrážky nebo oddělení, aby AI přesně věděla, co od ní chcete.

Příklad strukturovaného promptu:

PROMPT

```
Vytvoř přípravu na hodinu přírodovědy:
1. Téma: koloběh vody
2. Ročník: 4. třída
```

```
3. Délka: 45 minut
4. Zahrnuj: úvodní motivaci, hlavní aktivitu, závěrečnou reflexi
5. Formát: tabulka s časovou osou
```

3 Framework RTF – Role, Task, Format

Nejjednodušší a nejúčinnější způsob, jak strukturovat prompt. Funguje jako recept se třemi ingrediencemi:

Složka	Co to znamená	Příklad
R – Role	Kým má AI být? Jakou odbornost má mít?	"Jsi zkušený učitel angličtiny na 2. stupni ZŠ."
T – Task	Co přesně má udělat?	"Vytvoř pracovní list na procvičení past simple."
F – Format	V jakém formátu chcete výstup?	"Ve formátu tabulky, 10 vět, s klíčem pro učitele."

Kompletní RTF příklad:

PROMPT

```
Chovej se jako zkušený učitel českého jazyka na 2. stupni ZŠ
a vytvoř diktát pro 8. ročník na téma shoda přísudku s podmětem.
15 vět, obtížnost odpovídající očekávaným výstupům RVP.
Formát: text diktátu + klíč s vyznačenými jevy.
```

TIP: RTF zvládne 80 % vašich běžných úkolů. Začněte s ním a ostatní frameworky přidávejte postupně.

4 Další užitečné frameworky

Když RTF nestačí, použijte podrobnější struktury. Každý framework se hodí na jiný typ úkolu.

CREATE – pro složitější úkoly, kde potřebujete detailní zadání

Rozšířený framework, který je ideální, když potřebujete AI poskytnout hodně informací najednou – třeba pro diferenciované materiály nebo komplexní přípravu.

Složka	Co to znamená	Příklad
C – Character	Jakou roli má AI zaujmout?	"Jsi speciální pedagog s 10 lety praxe."
R – Request	Co konkrétně chcete?	"Vytvoř pracovní list na čtení s porozuměním."
E – Examples	Ukažte příklad, jak má výstup vypadat.	"Podobně jako v přiloženém vzoru."
A – Adjustments	Co upravit, přizpůsobit?	"Pro žáky s dyslexií, větší písmo."
T – Type	Typ výstupu.	"Formát A4, tisknutelný."
E – Extras	Cokoli navíc.	"Přidej klíč pro učitele a bodování."

CREATE příklad:

PROMPT

```
Jsi speciální pedagog s praxí na 1. stupni ZŠ.
Vytvoř pracovní list na čtení s porozuměním pro 3. ročník, téma:
"Zvířata v zimě". Inspiruj se stylem nakladatelství Nová škola.
Přizpůsob pro žáky s dyslexií – kratší věty, větší písmo, obrázky.
Formát: A4, tisknutelný, černobílý.
Přidej klíč pro učitele + bodování + diferenciaci (3 úrovně).
```

RISE – pro úkoly krok za krokem

Když potřebujete, aby AI postupovala systematicky a nic nevynechala. Skvělý pro plánování projektů, exkurzí nebo celých tematických bloků.

Složka	Co to znamená	Příklad
R – Role	Kým má AI být?	"Jsi metodik pro projektové vyučování."
I – Instructions	Podrobné instrukce, co má dělat.	"Navrhni program projektového dne."
S – Steps	Konkrétní kroky, které má dodržet.	"1. Úvod, 2. Stanoviště, 3. Reflexe"
E – End goal	Jak má vypadat finální výstup?	"Kompletní harmonogram s materiály."

RISE příklad:

PROMPT

```
Jsi metodik pro projektové vyučování na ZŠ.

Navrhni projektový den na téma "Náš region" pro 6. ročník.
Postupuj takto:
1. Navrhni 5 stanovišť (zeměpis, dějepis, příroda, kultura, jazyk)
2. Ke každému stanovišti navrhni aktivitu (45 min)
3. Připrav materiály pro učitele i žáky

Výstup: Kompletní harmonogram dne + materiály ke každému stanovišti.
```

BAB – pro komunikaci a řešení problémů

Before – After – Bridge. Popíšete současný stav, žádoucí stav a AI navrhne, jak se tam dostat. Ideální pro e-maily rodičům, řešení konfliktů nebo návrhy zlepšení.

Složka	Co to znamená	Příklad
B – Before	Jaká je současná situace?	"Žák často vyrušuje, rodiče nereagují na e-maily."
A – After	Jak chcete, aby to vypadalo?	"Rodič spolupracuje, žák se zlepší."
B – Bridge	AI navrhne cestu.	"Napiš e-mail, který otevře dialog."

BAB příklad:

PROMPT

```
SITUACE: Žák 7. ročníku opakovaně neodevzdává domácí úkoly.
Rodiče na předchozí e-maily nereagovali.
```

```
CÍL: Rodiče začnou spolupracovat a žák si zlepší studijní návyky.

Napiš e-mail rodičům, který:
– Je vstřícný, ne obviňující
– Nabízí konkrétní řešení
– Navrhuje osobní schůzku
```

CARE – pro cílená řešení s příkladem

Context – Action – Result – Example. Poskytnete kontext, řeknete co má AI udělat, jaký chcete výsledek a dáte příklad. Výborný pro tvorbu individuálních plánů nebo hodnocení.

Složka	Co to znamená	Příklad
C – Context	Kontext situace.	"Žák 4. třídy s ADHD, IVP."
A – Action	Co má AI udělat?	"Navrhni úpravy pracovního listu."
R – Result	Jaký výsledek čekáte?	"Žák zvládne úkol samostatně."
E – Example	Příklad požadovaného stylu.	"Podobně jako úpravy z SPC."

CARE příklad:

PROMPT

```
KONTEXT: Žák 4. třídy s diagnostikovanou dysgrafií a ADHD.
Má individuální vzdělávací plán, potřebuje zjednodušené materiály.

ÚKOL: Uprav přiložený pracovní list z vlastivědy (téma: kraje ČR)
tak, aby ho žák zvládl samostatně.

VÝSLEDEK: Kratší texty, větší písmo, obrázky místo dlouhých textů,
max 5 úkolů místo 10.

PŘÍKLAD: Podobně jako materiály, které dostáváme z SPC.
```

TAG – rychlý a jednoduchý

Task – Action – Goal. Nejstručnější framework. Použijte, když potřebujete rychlý výstup a nepotřebujete složité zadání.

Složka	Co to znamená	Příklad
T – Task	Úkol (téma, předmět).	"Kvíz z přírodovědy, 4. ročník."
A – Action	Co přesně udělat?	"10 otázek, 4 možnosti, 1 správná."
G – Goal	K čemu to slouží?	"Rychlé ověření znalostí na konci hodiny."

TAG příklad:

PROMPT

```
Vytvoř kvíz z přírodovědy pro 4. ročník, téma: lidské tělo.
10 otázek s výběrem ze 4 možností (1 správná).
Cíl: rychlé ověření znalostí na konci hodiny (5 minut).
```

5 Typy promptování

Existuje několik způsobů, jak AI zadávat úkoly. Liší se tím, kolik příkladů a informací jí poskytnete. Čím složitější úkol, tím víc se vyplatí použít pokročilejší typ.

Zero-shot – bez příkladu

Dáte AI úkol a žádný příklad. AI se musí spolehnout na vlastní „znalosti". Funguje dobře na jednoduché, jednoznačné úkoly.

Kdy použít: Když potřebujete rychlý výstup a je vám jasné, co chcete. Nemusíte AI nic ukazovat.

PROMPT

```
Vymysli 5 aktivit na teambuilding pro 6. třídu při adaptačním pobytu.
```

TIP: Zero-shot je nejrychlejší, ale výsledky mohou být nepředvídatelné. Když nejste spokojeni, zkuste one-shot nebo few-shot.

One-shot – jeden příklad

Dáte AI jeden příklad toho, co chcete, a požádáte ji o další podobné výstupy. AI pochopí styl, formát i hloubku, kterou očekáváte. Je to jako když žákovi ukážete vzorový úkol.

Kdy použít: Když máte konkrétní představu o stylu nebo formátu a chcete, aby AI vytvořila víc v podobném duchu.

PROMPT

```
Vymysli aktivity na teambuilding pro 6. třídu.
Příklad: "Pavučina důvěry – žáci se drží za ruce v kruhu
a musí projít síť z provázků bez dotyku. Rozvíjí spolupráci
a komunikaci. Potřeby: provázky, 2 stromy/sloupy. Čas: 20 min."

Vytvoř 5 dalších v tomto formátu.
```

Few-shot – více příkladů

Poskytnete AI 2–4 příklady, aby přesně pochopila vzor, styl i úroveň kvality. Čím víc příkladů, tím konzistentnější výstup. Je to jako když žákovi dáte vzorovou práci k prostudování.

Kdy použít: Když potřebujete přesný formát nebo specifický styl – třeba slovní hodnocení, formát zápisů, styl komunikace s rodiči.

PROMPT

```
Napiš slovní hodnocení za 1. pololetí pro žáky 3. třídy.
Zde jsou příklady mého stylu:
1. "Adélka je pilná a spolehlivá žákyně. V matematice
dosahuje výborných výsledků, v českém jazyce se zlepšila
ve čtení s porozuměním..."
2. "Tomášek je živý a zvídavý chlapec..."

Napiš hodnocení pro dalších 5 žáků v tomto stylu.
```

Chain of Thought – přemýšlej krok za krokem

Požádáte AI, aby přemýšlela nahlas, krok za krokem. Tím se výrazně zlepší kvalita odpovědí u složitějších úkolů. AI si „uspořádá myšlenky" a nic nepřeskočí. Funguje to podobně, jako když žáky vedete k tomu, aby si úkol nejdříve rozmysleli, než začnou psát.

Kdy použít: U úkolů, kde je potřeba analýza, plánování nebo rozhodování. Třeba: návrh tematického plánu, řešení pedagogické situace, příprava celého projektu.

✕ Vágní

```
"Navrhni, jak zavést čtenářské dílny."
```

✓ Konkrétní

```
"Navrhni, jak zavést čtenářské dílny v
5. ročníku. Přemýšlej krok za krokem."
```

Podrobný příklad:

PROMPT

```
Navrhni postup, jak zavést čtenářské dílny v 5. ročníku.
Přemýšlej krok za krokem:

1. Co potřebuji připravit předem?
2. Jak motivovat žáky ke čtení?
3. Jak vypadá typická hodina čtenářské dílny?
4. Jak hodnotit pokrok žáků?
5. Jaké knihy doporučuješ pro začátek?
```

Sekvenční promptování – postupné budování

Nezadáváte vše najednou, ale postupně budujete konverzaci. Každý další prompt navazuje na předchozí odpověď AI. Je to nejpřirozenější způsob práce s AI – jako dialog s kolegou, kde společně rozvíjíte nápad.

Kdy použít: Když máte složitý úkol, který se nedá popsat jedním promptem. Nebo když chcete postupně zpřesňovat výstup.

Příklad – příprava projektového dne:

1. `"Navrhni strukturu projektového dne na téma ekologie pro 8. ročník."`
2. `"Rozpiš podrobně stanoviště č. 2 – třídění odpadu."`
3. `"Vytvoř pracovní list pro žáky k tomuto stanovišti."`
4. `"Přidej verzi pro žáky s SVP – zjednodušenou."`

6 Nastavení AI „na míru"

Většina AI nástrojů umožňuje nastavit si trvalé instrukce, které platí pro všechny konverzace. Nemusíte pak pokaždé opakovat, kdo jste a co potřebujete.

Příklad nastavení pro učitele ZŠ:

PROMPT

```
Jsem učitel/ka na 2. stupni ZŠ, učím český jazyk a dějepis
v 6.–9. ročníku. Moji žáci mají různou úroveň – potřebuji
materiály, které jdou diferencovat.
Odpovídej v češtině, stručně, prakticky.
Formátuj výstupy pro tisk (A4).
Na konci vždy navrhni 3 navazující otázky.
```

Užitečná pravidla pro AI:

1. Vždy odpovídej v češtině.
2. Pokud nevíš odpověď, řekni to – nevymýšlej si.
3. Při nejasné otázce se zeptej na upřesnění.
4. Formátuj pro tisk (A4, přehledné).
5. Na konci navrhni 3 navazující otázky.

ⓘ **Kde to nastavit:** Custom Instructions najdete v ChatGPT v nastavení profilu, v Claude pod "Your preferences", v Gemini pod nastavením účtu.

7 Pokročilé techniky

Pozitivní promptování

AI lépe rozumí tomu, co MÁ dělat, než tomu, co dělat NEMÁ. Formulujte instrukce pozitivně.

✕ Vágní

```
"Nepoužívej odborné termíny a
neomluvej se."
```

✓ Konkrétní

```
"Piš jazykem srozumitelným pro žáky 4.
třídy. Jdi rovnou k věci."
```

"Vysvětli jako..."

Skvělá technika pro přizpůsobení složitosti. Řekněte AI, pro koho má psát, a ona automaticky upraví jazyk i hloubku.

Zadání	Co dostanete
`"...jako žákovi 3. třídy"`	Jednoduché věty, přirovnání, obrázky slovem
`"...jako žákovi 8. třídy"`	Odborné pojmy s vysvětlením, souvislosti
`"...jako kolegovi učiteli"`	Odborný jazyk, metodické poznámky
`"...jako rodičům na třídní schůzce"`	Srozumitelné, bez žargonu, praktické

Nechte AI zkontrolovat samu sebe

AI umí zhodnotit kvalitu vlastního výstupu. Využijte toho – požádejte ji o kritiku a vylepšení.

```
Zkontroluj tento pracovní list a navrhni 3 konkrétní vylepšení.
```

```
Navrhni 3 varianty úvodní motivace na hodinu o vesmíru
pro 5. ročník. Oznámkuj každou na stupnici 1–10
a doporuč tu nejlepší s odůvodněním.
```

Nechte AI ptát se vás

Místo abyste se snažili vymyslet dokonalý prompt, řekněte AI, co chcete, a nechte ji, ať se zeptá na vše potřebné. AI položí přesné otázky, které by vás třeba nenapadly.

PROMPT

```
Chci připravit projektový týden na téma "Náš region"
pro 7. ročník. Zeptej se mě na vše, co potřebuješ vědět,
abys mi pomohl/a s kompletní přípravou.
```

8 Práce se soubory

Moderní AI nástroje umí pracovat s dokumenty, obrázky i daty. Stačí soubor nahrát a zadat úkol.

Typ souboru	Příklad promptu
PDF / Word	`"Analyzuj přiložený ŠVP a navrhni, jak do něj zapracovat mediální výchovu."`
PDF / Word	`"Shrň tento metodický pokyn do 5 klíčových bodů pro poradu."`
Obrázky	`"Popiš, co vidíš na této fotografii, a navrhni k ní otázky pro žáky 4. třídy."`
Obrázky	`"Přepiš tento ručně psaný text do digitální podoby."`
Tabulky / CSV	`"Podívej se na výsledky testu a navrhni, kde mají žáci největší mezery."`
Tabulky / CSV	`"Vytvoř graf úspěšnosti žáků podle jednotlivých otázek."`

TIP: NotebookLM od Googlu umí pracovat s více dokumenty najednou – nahrajte ŠVP, směrnice, metodiky a ptejte se napříč všemi.

Užitečné AI nástroje

Nástroj	Adresa	K čemu
ChatGPT	chat.openai.com	Nejrozšířenější AI chatbot
Gemini	gemini.google.com	Google AI s generováním obrázků
Claude	claude.ai	Anthropic AI, skvělý pro delší texty
NotebookLM	notebooklm.google.com	Práce s dokumenty, ŠVP, směrnice
Canva	canva.com	Grafika, plakáty, certifikáty
Suno	suno.com	Generování vzdělávacích písniček

9 Časté chyby a jak se jim vyhnout

Chyba	Řešení
Vágní zadání	Buďte konkrétní: ročník, téma, počet, formát, délka
Příliš mnoho najednou	Jeden prompt = jeden úkol, ptejte se postupně
Opakování stejného promptu	Přeformulujte, přidejte kontext, zkuste jiný framework
Slepá důvěra výstupům	VŽDY ověřte! AI vymýšlí – vy rozhodujete.
Neiterování	Výsledek vás neuspokojil? Řekněte AI, co změnit. Iterujte.
Zapomenutý formát	Řekněte AI, jak má výstup vypadat (tabulka, seznam, A4...)

⚠ **Důležité:** Zůstaňte za volantem! AI je výborný asistent, ale rozhodnutí a ověření je vždy na vás. Nikdy nepošlete výstup AI bez kontroly.

10 Inspirace – co vše AI umí pro učitele ZŠ

Oblast	Příklad promptu
Příprava na hodinu	"Vytvoř přípravu na hodinu ČJ, 6. ročník, téma: větné členy, 45 min."
Pracovní listy	"Vytvoř pracovní list na zlomky pro 5. třídu, 15 příkladů, obtížnost stoupající."
Testy a kvízy	"Vytvoř test z dějepisu, 7. ročník, téma: doba Karla IV., 20 otázek."
Diferenciace	"Uprav tento text pro žáka s dyslexií: kratší věty, větší písmo, obrázky."
E-maily rodičům	"Napiš e-mail rodičům o nadcházející exkurzi. Tón: přátelský, informativní."
Slovní hodnocení	"Napiš slovní hodnocení za pololetí pro žáka, který je šikovný ale líný."
Projektové dny	"Navrhni program projektového dne na téma: voda, 4.–5. ročník."
Vzdělávací hry	"Vymysli deskovku na procvičení vyjmenovaných slov pro 3. třídu."
Třídnické hodiny	"Navrhni aktivitu na třídnickou hodinu o kyberšikaně, 8. ročník."
Adaptace pro cizince	"Zjednoduš tento text z učebnice vlastivědy pro žáka s OMJ."

Nejlepší prompt je ten, který vám ušetří čas.
Nebojte se experimentovat. Každý expert začínal jako začátečník.
Zůstaňte za volantem.

Chcete se naučit víc?

Nemá smysl absolvovat desítky kurzů. Stačí jeden pořádný.

Kurz na míru vaší škole

Každý kurz přizpůsobujeme požadavkům a potřebám konkrétní školy. Žádná generická teorie - jen to, co opravdu využijete.

Prakticky a hned

Z kurzu odcházíte s hotovými materiály, které můžete použít hned druhý den v hodině.

Ověřeno v praxi

Proškoleno 200+ pedagogů na 20+ školách po celé ČR - od malotřídek po velké městské školy.

Mgr. Jiří Nekola

Pracoval jsem na NPI a nyní zavádím AI na VŠ AMBIS. Proškolil jsem učitele na desítkách škol v celé ČR. Pomůžu i vám.

Objednat kurz pro naši školu

nebo napište: **jirka@skolaGPT.cz** • **+420 776 222 888**

---

skolaGPT.cz — Méně papírování, víc času na děti.